

F 75
1923

№ 57

№ 1
საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

3169

საბავშვო ჟურნალი

A. ანდროსიანი

საბავშვო ჟურნალი

524

საქართველოს
ხალხთა ბიბლიოთეკა

მეგობრობა

საბჭოთავი
თბილისი
№ 1
1928 წლის
18/19

საბჭოთავი № 1 1928 წლის 18/19

248

შ ი ნ ა ა რ ს ი.

1. სურათი	1
2. ზამთარი, — ლექსი შ. მღვიმელისა	3
3. ბავშვის სახლში, — შიმქრალისა	5
4. თოვლის პეპელა, — (ბალმონტიდან) იასონისა	10
5. ია, — მ. იოსელიანისა	12
6. „დიად ბატონო“, — (მოწაფეთა ცხოვრებიდან) ნ. ყორჩიბაშისა	13
7. ნაძვის ხე, — ლექსი შიმქრალისა	21
8. თრითინას ნაამბობი, — ივ. ელიაშვილისა	22
9. მგველვეი ბერიკა, — თარგ. ი. ნ — ისა	
10. კოწო და კუწო, — სიმღერა, მუსიკა — თ. შავერზაშვილისა	30
11. გასართობი, — გამოცანები და შარადა	32

ზ ა მ თ ა რ ი.

თეთრად ქათქათებს შინდორი,
ბიჭო, რას უხი კერასა!
გამოდდი, გამომსეგუდდი,
რა სჯობს ამ თოვლის ცქერასა!

შესხედე დათოვლილ სერებს,
ველები უკავთ სურასა;
ზამთარი მხოლოდ ამინებს
ლანჩარს და ბუტუსურასა.

შენ ხომ არც ერთი არა ხარ,
მაშ ნუღარ დაიგვიანებ,
თუ თოვლობას ვერ შესძლებ,
ზირს მაინც გაიმზიანებ.

— მოვდივარ, შენი ჭირიმე,
ცივით და თხილამურებით,
მეც მიუვარს თვალის დატკობა
ჯანსაღი თოვლის უურებით

ნახე, როგორი ბიჭი ვარ,
ციგანს რომ გავასრიალებ,
ხან შედ დაგისვამ მოუფრულად,
ხან თოვლში გაკოტრიალებ.

თუ გამეჯობრე გუნდაში.
ისე აგიწვაე უურებსა,
როგორც თონიდან ამოურიღს
კონტად დაბრაწულ ჰურებსა

შ. მღვიმელი.

ბავშვის სასლში.

ციოდა ჰატარას. დეკემბრის ქარს გაეთომა გამხ-
მარი. და ჭუჭუინანი თითები..

კენესოდა ჰატარა გოგონა, ძაგრამ არავენ კვი-
თხებოდა, თუ რა აწუსებდა მას. თავმობეზრებული
გამკლელნი ხან წაუტეხდენ ჰურის კიდეს, ხან უმნიშვნელო
ფულს გადაუგდებდენ. უმრავლესობა სრულიად გულცივად
შიდი-შიდიოდა მის ახლოს, ვერც კი ამჩნევდენ, ადამიანი
იტანჯებოდა იქ, თუ ქვა ეგდო.

ჰატარა გოგონა კი კენესოდა, არც დედა აგონდებოდა
და არც მამა. საიდან გაჩნდა ამ ქუჩაზე, რომ გვეითხა, ვუ-
რაფერს ვიხასუებდა. მის გულს სიამე არასოდეს არ მიჭ-
კარებია. დედის ნანა არ მოუსმენია.

როცა სამხედრო მუსიკის ხმას გაიგონებდა, ველურივით
დააჭეუტდა თვალებს. დარბაზული ჯარის კაცების შწობრი
ფხვებას ბრახუნი, მათი ჩამწკრივებული სიმტიანი თოფების
ცქერა კიდევ ახარებდა ჰატარას. მხოლოდ რისთვის იყო სა-
ჭირო იმდენი სიმტიანი კაცი, ამისი არა გაეგებოდა რა.
მისდევდა ჯარს უკან და მოქანცული მიეგდებოდა „ტრამ-

ვაის“ რომელსაჲ მოსახვევში, სადაც ხალსი ბლომად იური-
 და თავს.

— ქალბატონო, ღმერთი იუოს შენი შემწე... ქალბატონო!..— ეს ორი სიტყვა გახეპირებული ჰქონდა გოგონას. ამ სიტყვებით მიმართა ერთ საღამოს ჩვეულებრივად რუსთაველის ქუჩაზე მოსეირნე დარბაისელ ქალს ჰაწია მათხოვარმა.

— ძალიან მომაბეზრებელი გახდენ ეს მათხოვრები,— დინჯად წარმოსთქვა თბილ მოსახსნაში გამოხვეულმა ქალმა.

— უნდა მოგახსენოთ, ქალბატონო, მეც ძლიერ მძულს ეს მათხოვრები. არასოდეს მათთვის გროძი არ ამოძილია

ჯიბიდან, — მიუგო მასთან შიშველმა კაცმა და ორივემ გულ-
 გრილად გაიარა.

მათხოვარი ისევ უუურადღებოდ დარჩა.

ღამის სუსხი ქუჩებს უფრო მკლავნად ეკიდებოდა.

ქარი სისინებდა.

სამინლად იტანჯებოდა ჰატარა მათხოვარა გოგონა. დარ-
 ბაისელი ქალი აღარ ჩანდა ქუჩაზე. სხვა გამველენიც კან-
 ტი-კუნტად მოჩანდენ.

— ქალბატონო, შეიბრალე უმწყო!.. — გაუინული ბავ-
 დან ძლივს წისმოდა ჩურჩული.

ავერ მოულოდნელად შედგა ჩქარი ნაბიჯით მომავალი
 ჭაღარა ქალი და გოგონას დააცქერდა.

— სადაური ხარ? — ჰკითხსა.

— არ ვიცი... — მოისმა დასუსტებული ხმა.

— წამოდი ჩემთან, წამოდი! — უთხრა ქალმა. დაავლო ხელი, ჩაისვა ეტლში და გაქროლდენ სადღაც.

დარბაისული ქალი მეორე და მესამე დღესაც დასვირნობდა იმავე ქუჩაზე და ჩვეულებრივ კულგრილად მსჯელობდა მათხოვრებზე.

განვლო ორმა წელმა. მაისის დღე იყო. განახლებული ცხოვრება ქუჩებს ახალისებდა. თავისუფალი ხალხის ხმა ბრწეინჯაღე დღის აღტაცებესთან ერთად დაქროდა და ეოველ ადამიანის გულს ესალბუნებოდა.

„დღეს ბავშვის სახლში ემაწვილების ნამოქმედართა გამოყენება,“ — ამბობდა ხალხი და დასათვალიერებლად მიდიოდა. ბევრი სტუმარი სიამოვნების ნიშნად საჩუქარსაც უტოვებდა ბავშვის სახლს, იწონებდენ ბავშვების დაწნულ კალათებს, ნაქსოვებს, ნახატებს და სხვა ხელსაქმეს.

— შენიერი დახატულია ია ვაზში .. — სთქვა ერთმა სტუმართაგანმა და მიუბრუნდა ჭადარა ქალს. ჭადარა ქალი თავშესაფარის გამკვე იყო.

— მაჩვენეთ ის ბავში, ვინც ეს დახატა, — სთხოვა სტუმარმა. გამკვე იმ წამსვე გამოიხმო ჭადარა ცქრილხა გოგონა.

— გაგიკვირდებათ, რომ იცოდეთ ამ ბავშვის ისტორია, — განაგრძო ქალმა. — ამ ორი წლის წინად ქუჩის მათხო-

ვარა, უმწეო ბავში ახლა ჩვენ სახლში ბედნიერი და
 კრი მოწაფეა.

სტუმარმა და მახინძელმა ერთსა და იმავე დროს უნ-
 ბლიედ შეხედეს ბავშვს და ორთავეს სახეზე სიამოვნების დი-
 ჰილმა გადაუქროლა.

მიმკრალი.

თოვლის ჰეპელა.

ეს თოვლის ჰეპელა
 ნეტავ სად შობილა?
 რა წმინდა, რა ნაზი,
 რა ცელქი უოფილა!

იმას არ ჰმინებს
 თამაში ცივ ქარის,
 მიწისკენ მოფრინავს: —
 ბინაც ზომ იქ არის.

იღლებ ღაქვარდში
 სათუთი ტრიალით,
 დაბლისკენ დაეშვა
 ფარფატი, ფრიალით;

უძღერის თოვლის ფიფქს
 ბურუსის სინაზე,
 ნელ-ნელა მოფრინავს
 ის ახალ ბინაზე!

ნიავის ცივ სუნთქვით
 ცახცახებს, ციალებს,
 ხან ადის, ხან დადის,
 მოდის და ტრიალებს.

მოფრინავს და შიში
 არა აქვს ნამქერის,
 ქარბუქის თეთრი ფრთა
 ნანინას უძღერის;

შეგრამ, ჰა, თავდება
დიდი გზა მოვლისა,
მიწაზე ეშვება
ბუმბული თოვლისა;
—
და ირგვლივ მიწაზე
შენ დები ნახა რა,

ჩაეკრა სინაზით
და ფრთები დასარა.

—
რა წმინდა, რა თეთრი,
რა ცელქი რამ არის,
ეს თოვლის ჰეპელა,
შვილი ცის კამარის!

იასონი.

ცივა... უინჯა... გაჭირვებაში არის საცო-
დავი ია.

ჭკნებიან, ზრებიან მისი ფოთლები,
სულ მალე სიცოცხლეს გამოეთხოვებიან.
ვინმე მანც შეიბრალოს ია! მას ზომ სულ
ცოტა რამ უნდა: ჩაღის ღერი და რამოდენიმე ჩამოცვენ-
ლი ფოთოლი. მაშინ უფრო თბილად იქნება. მანც თით-
ქოს ვეუღამ დაივიწყა ია! დაივიწყეს, როგორ სიამოვნობდენ
მისი ლამაზი ვეავილით; როგორ სტკებოდნენ მისი საამო
სუნით. მაგრამ ია არავის ეძღუროს: მან იცის, რომ ახლა
ულამაზონი არიან მისი მიმჭკნარი ფოთლები და არაფრათ
განირჩევიან სხვა დაძკნარ ფოთლებისაგან.

ან კი როგორ გაბედოს დეკედუროს მათ, ვინც სიამოვნებ-
და მის წუნარ სილამაზით და სტკებოდა მისი ნაზი სუნით.

ეგრე ფიქრობდა ია, არავის შესწიოდა, არც ტიროდა,
მხოლოდ იკრეფდა სასიცოცხლო ძალას დედამიწიდან თავის
ახალ, ლურჯ თვალებისათვის.

ის ზომ ხელახლა დაეტბობს ადამიანს და ხელახლა
იმოვიან ადგილს მის გულში.

ამისათვის ია გაჩუმებულია. არ ამხელს, რომ მას სით-
ბო სჭირია. მაგრამ ადამიანი გაიკებს კი მის ენას? ია
ნატრობს მხოლოდ მალე მოვიდეს თოვლი, რომელიც ტბი-
ლი ნანინას ჩურჩულით გაახვევს მას თავის მსუბუქ, თბილ
ხაბანში და სიკვდილს გადაარჩენს.

ცივა... უინჯა. ნეტა მალე მოვიდეს თოვლი!

მ. იოსელიანი.

„დიად, ბატონო!“

(მ-წაფეთა ცხოვრებიდან).

„დიად, ბატონო!“ — ასე ვეძახდით ჩვენ, მოწაფეები, ლათინური ენის მასწავლებელს. ამ მასწავლებელს ჩვეულებად ჰქონდა, სადღაც იყო და არ იყო საჭირო, „დიად, ბატონოს“ სძარება.

— თქვენ, ციბაძე, დღეს გაკვეთილი არ იცით. დიად, ბატონო! — ეუბნებოდა იგი მოწაფეს, და თან დაუმატებდა:

— და შე იძულებული ვარ ამის აღსანიშნავად დაგისვით ორიანი ჩემს უბის წიგნში. დიად, ბატონო!

ან კიდევ:

— ონიამვილო, თქვენ არაფრად აკდებთ ჩემს საჯანს, დიად, ბატონო!

ჩვენ არ გვიუვარდა „დიალ, ბატონო“. გვბაგდა კიდევ ისე, როგორც შეიძლება სმაგდეს მოწაფეს კაცური და საზნის ერთგული მასწავლებელი, და ისიც რა საზნისა? — ლათინურისა! ჩვენ ჰირდაჰირ მეტ ბარგად მიგვანხდა ის რადაც ლათინური.

„დიალ, ბატონო“ კი სულ სხვა აზრისა იყო თავის საგანზე. იმის სიტყვით ეოვლად შეუძლებელი იყო გონება განვითარებულსა და მოწინავე ადამიანს ლათინური არ სცოდნოდა.

— აბა, როგორ უნდა წაიკითხოთ თქვენ ციცერონის ან ჭორაციის ნაწერები. თუ რომ ლათინურს არ შეისწავლით? იფიქრეთ, ეს ეოვლად შეუძლებელია. დიალ, ბატონო!

„დიალ, ბატონო“ დარწმუნებული იყო, რომ ეოველი ჩვენგანი უსათუოდ აზრებდა ზემო აღნიშნულ მწერალთა დაახლოებით განცობას.

„დიალ, ბატონო“ იყო მტკიცე სასიათის ადამიანი. მის გაკვეთილებზე გაკემნდილები უნდა ვეოფილიუავით. არც ერთი ცუდლუტი მოწაფე არ გამოეპარებოდა მის გამჭრინას თვალს. იგი ეოველ ღონის ძიებას ისმარდა დაეჭირა ზარმაცი მოწაფე და ცუდი ნიშანი დაესვა.

ამკვარი იმისი ქცევა ჩვენში მხოლოდ სიმულვილს იწვევდა. და ჩვენ ვცდილობდით, რითაც კი შეკვეძლო, სამაგიერო გადაგვეხადა „დიალ, ბატონო“ — სთვის, ამიტომ კლასს გარეშე დაცინვას და გამოჯავრებას მასწავლებლისას საზღვარი არა ჰქონდა. ეს მით უფრო შესაძლებელი და მოსასურსებელი იყო. რომ ჩვენი მასწავლებელი გარეგნობითაც

მეტად უღასათო იყო. იმას მუდამ ერთი და იგივე განხილვი ჰალტო ვცემა და ძველი ქუდი ესურა. იგი თითქო ცდილობდა, კლას გარეშე შესვედრის დროს, მოჭრიდებოდა აბუზარ და დამცინავ მოწაფეებს. ვეველამ კარგად ვიცოდით, რომ ჩვენი სასწავლებლის გარდა „დიად, ბატონო“ გაკვეთილებს ამლეკდა ორ კერძო სასწავლებელში, და ამასთან გამკვდ იყო სამოქალაქო სამკითხველსი. ერთი სიტყვით, თვიურად ძლიერ კარგი შემოსავალი ჰქონდა, შესახაი კი არავინ ჰქავდა — მარტოხელი იყო. იმასაც ამბობდენ, რომ მას სოფელში ჰატარა სასლკარი და ორი დღიური მიწაც ჰქონდა. ამისდა მიუსედავად იგი ცხოვრობდა თითქმის სარდაფში, და სადილის საქმელად სადღაც ქალაქის განაწირა სასადილოში დაიარებოდა, რომ უფრო იაფად დასჯდომოდა.

რასაკვირველია, ეოველსავე ამას ჩვენ მის სიმუნწეს ვაწერდით და ვადავწუვიტეთ, რომ იგი მუნწ კარანეტასავით ფულს აგროვებს და თავისთვისაც კი ვერ იმეტებს. ჩვენს ოხუნჯობას სასდვარი არა ჰქონდა.

მართალია, მეოთხედის განმავლობაში მის „ხურჩხელებს“ და ორინებს იშვიათი მოწაფე თუ ვადაურჩებოდა, მაგრამ მეოთხედის დამლეუს, მეტადრე უქმეების წინ, იგი ნებას გვაძლევდა მოვმზადებულეიავით და ცუდი ნიძანი გამოგვესწორებინა.

— ვისაც ვსურთ ნიძანი ვადაისწორთ, — გამოგვიცხადა ახალწლის უქმეების წინ „დიად, ბატონო“ — ამ, — მოემზადეთ, ვაიმეორეთ და სამძაბათს, გაკვეთილების შემდეგ, ასე საათის სუთსე, გამოგკითხავთ, დიად, ბატონო! თუ არ

იცუღლურტებთ, ოთხი დღე სრულიად საკმარისია გავლილი კურსის გასამეორებლად, დიად, ბატონო!—დასძინა მასწავლებელმა.

მე და ჩემს ამხანაგსაც საკმაოდ მიგველო ორიანები, და ამიტომ მუეაითად შევუდექით მოშხადებებს. დანიშნულ საღამოს, წიგნებით ხელში, მივედით სასწავლებელში; მაგრამ „დიად, ბატონო“ იქ არ დაგვხვდა. ამ გარემოებამ, ცოტა არ იყოს, გაკვაკვირვა:—ვინ „დიად, ბატონო“, და ვინ ასეთი დაუდევრობა!—ვამბობდით ჩვენ.

— რაც იქნება, იქნება, — ვსთქვი მე, — მოდი მის ბინაზე წავიდეთ! ამხანაგი დამეთანხმა. ამასაც არ უნდოდა შინ ცუდი ნიშნის მიტანა. გარდა ამისა ეს საშუალებას გვაძლევდა, გვენახა, თუ როგორ ცხოვრობდა ჩვენი „დიად, ბატონო“. მაგრამ მასწავლებელი არც შინ დაგვხვდა.

— ესეცაა, წავიდა, — გვითხრა სახლის ჰატრონიმა ქალმა, და დაუმატა, — მობრძანდით ოთახში, ის ახლავე დაბრუნდება.

მეტი გზა არ იყო, უნდა მოგვეცადა. შევედით ოთახში და გაკვირვებულნი შევჩერდით: კაცია ვერ გაიკებდა, მასწავლებლის ოთახში იყო, თუ მეწვრიძელის დუქანში. ორი სკამში, მაგიდა და საწოლი მთლად სავსე იყო საბავშვო წიგნებით, თბილი ტანისამოსით, ჰატარ-ჰატარა შეკრულებით და, ვინ იცის, კიდევ რით...

— გიკვირთ განა, ემაწვილებო?—შეგვეკითხა სახლის ჰატრონი.—დიად, დიად,—დაუმატა მან, —არაჲინ იცის, თუ რა კეთილი კაცია თქვენი მასწავლებელი. ზმირად დასცინიან,

ახუნად იგდებენ და ის კი არავინ იცის, რა ქველმოქმედი და გაჭირვებულის დამხმარეა. აი, ეოველივე ეს თავის სოფლის ბავშვებისათვის აქვს დამსაღებელი. სოფელში ეოველ წასვლაზე ასე ივაჭრებს სოფელს, ეოველივე იუადის, რაც კი სოფლის ბავშვებისათვის საჭიროა და გაემკვავრება თავის მამულში. თავის სოფლის სახლ-კარიც სასოფლო სკოლას დაუთმო. თავის ჯამაგირის თითქმის ნახევარსაც ამ სკოლაზე ხარჯავს. დღეში თოთხმეტ საათს მუშაობს, თვითონ ეოველისავე იკლებს და სულ სოფლის ბავშვებს ანდობებს. „მკვ ამასთანა ბავშვებიდან გამოვიზარდეთ!“ ამბობს სოფელს თქვენი მასწავლებელი. — გვითხრა სასლის ჰატრონმა. ჩვენ გაკვირვებულნი შევსცქეროდით ერთმანეთს. — აი, თურმე რაში ხარჯავს ჩვენი „დიად, ბატონო“ თავის თვალს მკოსაყალს, ჩვენ კი მას სიმუნსე დავსწამეთ! — გვიტრიალებდა ორსავე თაფში.

ამ დროს მოისმა კარის რაკუნის და ჩვენი მასწავლებელი, მხიარული სახით, ოთახში შემოვიდა. ორავე ხელი საუსე ჰქონდა მრავალი ნაყაჭრით.

— დიად, ბატონო! ახლა ეოველივე ვივაჭრე! — მიუბრუნდა იგი სასლის ჰატრონს. — მანდოდა სკოლისთვის კედლის დაფაც მუეიდა, მაგრამ ფული აღარ მუეო...

თავის დღეში არ გვეხება „დიად, ბატონო“ ასე აღფლვებული და ნასიამოვნები. ნაყაჭრი საწოლსე დააწეო, რადგანაც სხვაგან ადგილი აღარ იუო. მოისხდა ქუდი და ოფლი მოიწმინდა. ეტუ აბოდა, მორიდან მოდიოდა.

ჩემმა ამხანაგმა ჩაახველა. მხოლოდ მაშინ მოიხედა მას-

წაუღებელმა და, რო დაგინახა, მაშინვე ჩვენკენ გამობრუნდა.

— თქვენ უთუოდ ნიშნის გამოხასწორებლად იქნებით მოსულნი?— მეგობრული სელის ჩამორთმევით შეკვეკითხა მასწავლებელი და ბოდიში მოიხადა, რომ შინ არ დაგვსვდა.

— ძალიან სჩქარო ჩემე მქონდა და ამიტომ სსწავლებელში ვერ მოვედი, — ვკითხრა მასწავლებელმა. — მაგრამ არა უშავს რა, ახლავე ეუფლაფურს გამოვკითხავთ და კვადები ძალე გავათავისუფლოთ, — დაუძატა მან.

რადგანაც ოთახში დასაჯდომი ადგილიც კი არ იყო, მასწავლებელი ფანჯარაზე ჩამოჯდა და ორსავე რამდენიმე კითხვა მო-

კვდა. მეც და ჩემმა ამხანაგმაც კარგად ვუპასუხეთ. მერე ბრუნვებამი გამოვეცადა და ჩვენი პასუხით მეტად კმაუოფილი დარჩა, ამოიღო უბის წიგნი და ორსავე ოთხიანები ჩავკიწურა.

— თქვენ რომ სარმაცობას თავი დახვებით, ჩემს სა-
განში ჰირველი მოწაფეები იქნებოდით, დიად, ბატონო! —
გვითხრა მასწავლებელმა. ჩვენ ოთახიდან გასვლა დავაპი-
რეთ და ხელში ქუდები ავიღეთ.

— დიდი სიამოვნებით დაგტოვებდით საბაასოდ, მაგ-
რამ რა ვქნა, არა მცალია: ეოველივე ეს უნდა ჩავალავო,
მიკვითთა მან ნავაჭრზე, — და წარწერაც გავუკეთო, თუ
რომელი ვის ეკუთვნის, დიად, ბატონო!

— ბ-ნო მასწავლებელ, ნებას თუ გვიბოძებთ, მოგე-
ხმარებით! — წამოვიძახეთ ჩვენ.

„დიად, ბატონო“ — ტუნებზე სიამოვნების დიძმა გა-
დაურბინა.

— აი ეოჩად! ამით ძალიან მასიამოვნებთ! — მხარზე
ხელის დადებით გვითხრა მან. — დიად, ბატონო! ამას ძა-
ლიან კარგ საქმეს იზნათ... ვიმუშაოთ ერთად, და მე გიამ-
ბობთ, თუ რა დანიმნულეა აქვს თვითეულ ნივთს.

— ჩვენ უკვე ვიცით! — წამოვიძახეთ ერთად და სახლის
პატრონზე ვანიმნეთ.

— ჭა! ჩემმა სახლის პატრონმა ეოველივე გიამბოთ? —
დიმილით შეგვეკითხა „დიად, ბატონო“. — მაშ აბა, შევუდ-
გეთ საქმეს! — და მაგიდისაკენ გაბრუნდა. მთელი საღამო გა-
ვატარეთ „დიად, ბატონო“ — სთან და, როცა ეოველივე შეკ-
რული, წარწერილი და ჩალაგებული იყო დიდ ეუთში, წასას-
ვლელად მოვექმნადეთ.

— დიდად, დიდად გმადლობთ, დიად, ბატონო! — გრძნო-

ბით გვითხრა მასწავლებელმა.—თქვენ მართლაც რომ სანახური გამიწიეთ.

როცა უოველივე ეს ჩვენს ამხანაგებს ვუამბეთ, არც ერთს არა სჯეროდა და თითქმის მასხარადაც აგვიგდეს.

მათ ვერ წარმოედგინათ, რომ ადამიანი, რომელიც მასწავლებელში ლათინური გრამატიკის კარგე ვერაფერს ვერა მხედდა, ასეთი კაცთმოუვარე და უხეზარო ძეგობარი უოფილიუო სოფლის ბავშებისთვის.

6. უორჩიბაში.

ნამძვის ხე.

იქ, ტუის ზირად გაიფურჩქნა,
ჯერ ნორჩია, ჰაწაწინა.
ხან ნიავი უღლურსებს,
ხან მხაზუნით ჰკოცნის წვიმა.

დღით მზე უკლის, ანებივრებს,
ღამით — მთვარე-ვარსკვლავები...
სირძის ქსელით მოუქარგეს
თავ-ხუჭუჭა ნაწნავები.

მასთან ხშირად ტუის მხეცებიც
მიდიოდენ დასატკობად,
ჩიორებიც მის ტოტებზე
ფრთხილად ედგენ კასართობად.

და ამ რიგად ნორჩი ნამძვი
კეკლუცობდა გამხმრ ტუეში,
ისევ მწკანედ იღლებოდა
თოვლ-ჭეხიან ზამთრის დღეში.

მაგრამ ამ დროს თავს წაადგა
მონადირე წაღლით ხელში...
მეორე დღეს აღარ ჩანდა
ჩვენი ნამძვი იმ შორს ტუეში.

მიმკრალი.

თრითინას ნაამბობი.

საუვედურით უნდა დავიწუო ჩემი საუბარი, ჩემო მეგობარო, და, აი, რატომ. ჩვენი ტურფა საქართველო ზატარა ქვეყანაა. მართალია, ამ ზატარა ქვეყნის სივრცეზე ბევრი ცხოველები და მცენარეებია მოთავსებული, მაგრამ არც ისე ბევრი, რომ კაცმა ერთი ცხოველი

მოკრისაგან ვერ გააჩიოს. ვინაც, ერთხელაც არის მანც, თვალი მოუკრავს მარტო ერთი ჩემი ბეწვ-ბუმბლიანი კუდი-სა და აცქვეტილი, დაბუმბლეული ეურებისათვის, ვამბობ, მარტო ესეც საკმაჩინია, გააჩიოს თრითინა ციუვისაგან, რომელიც, თუნდა ჩემი გვარისაა, მაგრამ უფრო ვირთხასა ჰგავს, ვიდრე მე. ციუვი სოფლის მეურნეობის მავნებელია, ცხოვრობს ბაღებში და აფუჭებს კაკალსა და მწიფე ხილს; მე კი ტყეში ვცხოვრობ და ბაღებს სრულიადაც ხელს არ ვასლავ. ამიტომაც ხალხს თუ სძულს ციუვი, მე არ ვძულვარ, და, ზირიქით, უუგვარვარ კიდევ, თუნდა მისი სივარული ჩემთვის არაფრად საზრიანია. არაა საზრიანო იმიტომ, რომ ან უნდა ადამიანმა დამიჭიროს თავის განსართობად და ვალიაში ჩამსვას, ან არა და ტყეით ტვინი უნდა გამიხვრიტოს, ჩემი ქურქისაგან თვისი ქურქის გასაკეთებლად.

მართალია, კაკალი მეც მიეუარს, მაგრამ ციუვივით კაკ-

ლის გამაოხრებელი კი არა ვარ. ერთად ერთი წუნი შეუძლია ადამიანს დაგედოს იმ შრივ, რომ ჩვენ, თრითინები, ვსჭამთ ნამკის ახალსა და სორს წვეროებსა და კვირტებს. ეს კი დიად დიდად უძლის ნამკის ტუის ზრდასა და კეთილდღეობას, ხოლო ფიჭვისა და ნამკის ნაყოფის მეჭმით ვის რას ვაწვებთ? არავინც. თხავრობა და სხვა რამ აკვაცობა ჩვენგან არც არავის გაუგონია და ვერც ვერავინ გაიგონებს. ვართ ჩვენთვის წუნარად ფიჭვნარ-ნამკნარში და მუნსარში და ფხიჩელსა და მოძრავ ცხოვრებას ვატარებთ, ვიდრე ტყეში შეუდროება და სითბობა, და ვმუცებით ჩვენს ბუდე-ფუფურებში, თუ ნიადვარი, ქარ-ბუქი და სიციფვა. ავდრის მოსვლას ჩვენ წინასწარ ვტეობილობთ ხოლმე და ადრევე მკვამყარებთ თავს, ვიდრე ავდარი დადგებოდეს. ბუდე თბილად გვაქვს მოწუთილი რბილი საყსით, ფოთლითა და ფინით. შევიდნანც გადახურული გვაქვს, რომ წუხლი და თოვლი არ ჩამოგვივიდეს. მართალია, შესასვლელი კარი მუდამ დიაა, როგორც ქვევიდან გასასვლელიც. მაგრამ ისეა მოწუთილი, რომ წვეთი არ ჩამოდის. ბუდეს უმთავრესად ევავისას გამოვიუწებთ ხოლმე და ჩვენს გემოსა და საჭიროების მიხედვით მოვაწუთებთ. ბუდეს აგრეთვე ხის ფუფურშიც ვიკეთებთ ხოლმე, რბილად და თბილად, თუძცა საკმაო სითბოს ჩვენი ქურქიც უსრუნველჭეოფს. ქვედა კარი ჩვენი ბუდისათვის იმიტომაა საჭირო, რომ ხშირად კვერნა მოგვაგნებს ხოლმე, და იქიდან უნდა გავუსხლტეთ მას ხელიდან. ვეულებს გაკვეთნებთ მაინც, თუ არ გინახავთ, თუ რა მარ-

დად და ცქვიტად დაჯობივართ ხის შტოებსა და ტოტებსზე და როგორი სისწრაფითა და მოხერხებით ვსტებით შტოდან შტოზე, ხიდან-ხეზე. კვერნაც თითქმის ასევე მაძრახებს ხეებზე, მაგრამ, სამაგიეროდ, იქას არ შეუძლია ისე ვრთბამად ხიდან მიწაზე ჩამოსტომა, როგორც ჩვენ, და ამიტომ, თუ სადმე თავშესაფარი გვეკულება, იოლად გავუხსნლტებით ხელიდან იმ წვეულს, თუ არა და იმდენსა გვდეკს, ვიდრე დავიქანცებოდეთ, და მაშინ კი მისი ბასრი კბილების ულუფადა ვსდებით. საქართველოს თბილი ჰაერია ჩვენი მსხნელი და მარჩენალი. სულ სხვა ეოფილა მორეულ ჩრდილოეთში თრითინას ბედ-იღბალი. იქ თურმე ისეთი სიციფე იცის, რომ ხალხს ზამთრობით უთუოდ სჭირდება თბილი ქურქები და ამ ქურქებისათვის ფრიად გამოსადეკი ეოფილა ჩვენი ქურქი. ამიტომაც თრითინებზე დიდი გულმოდგინებით ნადირობენ ხოლმე. მონადირენი თავის მსხვერპლს ტუვიას ჰირდაპირ თავ-ჰირში უმიხსნებენ. რადგან ჩვენ ჰატარა ტანის ცხოველები ვართ, ადამიანის ქურქის შესაკერად საჭიროა მრავალი თრითინას ქურქი და ამის გამო აუარებულ თრითინას ასაღებენ თურმე წუთისოფელს.

იქ, ჩრდილოეთში, თრითინებსაც სხვაფერი ქურქი ჰქონიათ: მოთეთრო-მორუსო ფერისა ზამთრის განძავლობაში, ხოლო საფხულობით ჩვენი თრითინის ქურქსა ჰგავს. საზოგადოდ, ჩრდილოეთში თრითინების ქურქი მოთეთროა და ზოგჯერ სულ თეთრიც. ჩვენში ასეთი ფერადობაც არაა და არც თრითინებია იმკვარად მამუნებულ-გაგრცელებული. ქურქიც ჩვენში საფხულობით მოწითალოა, ლოკებზე მორუსო და მუ-

ცელზე—ნიკაზიდან დაწვებული—თურთ. ეველაზე მეტად შვი-
რია თურქე მოძავო თრითინების ტეაჟა.

ჩუმი, წენარი, გულჩათნობილი ტეეა ჩენი სავანე-
იგია ჩენი ძჟარველ-ძარჩენალი, იძას ვენაცვალე. დილით
ადრე რომ გაჟიღვიძებთ, ავსტებ-გავსტებით, შტოდან შტოზე
გადავფრინდებით სოლმე, ჯერ სხეულის სავარჯიშოდ, სანა-
ვარდოდ, და შემდეგ აქა-იქ კვირტების, ხილის, სხვადასხვა
ნაყოფის, მარცვლისა და ხის ტკბილი ქერქის შესაცუნად.
არც ჩიტების კვერცხს აუვლით გვერდს, თუ სადმე ბუდეს
წავაწედებით.

კავძლებით თუ არა, საკვების მოძარაკებას შევუდგებით-
ამისთვის ეველაფერი გამოსუენებელი და სასარგებლოა,
მაგრამ განსაკუთრებით ვამარაკებთ სოკოს, რომელსაც ჩა-
მოვაცვამთ ნაძვისა და ფიჭვის წიწვებზე, ან ბუჩქის კვლებ-
ზე. ამგვარად მოძარაკებული სოკო მარტო ჩენთვის კი არა.
სხვებისთვისაც ჴახეიროა, და ჩვენც ამის წინააღმდეგნი არა
ვართ: დაე ტეის სხვა ჩვენმა შესობლებმაც გაიძიონ მშიე-
რი კუჭი. სასელიცა და ქებაც იძისია, ვინც თავისთვისაც
ზრუნავს და სხვასაც არ ივიწეებს.

საზოგადოდ ჩვენ გულკეთილი ვართ და არავინ არაფერს
ვუძავებთ, გარდა ხე-ტეისა, და ეს ჩენი ძარჩენალიც ჩუმიდ
ითმუნს ჩვენს ძავნებლობას. სოლო ტეის ჰეტრონები თურ-
ქე ფრიად სდეენიან თრითინას ჩრდალოეთში, სადაც მას უკე-
ბენ მახეებსა და თოფებით დასდევენ. ტეავს რომ ქურქისათ-
ვის იუენ ბენ, კუდის ბეწვს—მხატვრებას ბეწვის კალმისა-
თვის, სორცს კი გამრიელად შეექცევიან.

ჩვენში ვის გაუგონია, რომ თრითინას ხორცი ვისმე ვჭამოს!

თრითინას სიცხე არ უკვარს. იგი საფხულში სანახარ-
 დო-სანადიროდ გამოდის დილა-საღამოობით, შუადღესა და
 ღამეებს ბუდეში ატარებს ისევე, როგორც სამთარში და, სა-
 ხოგადოდ, ავდარში.

თუ რომელსაჲმე ტყეში ფიჭვისა და ნაშვის ნაყოფის, ან
 რგოსა და სოკოების მოუსაჯლობაა, მაშინ თრითინები გარბიან
 სხვა ტყეებში, საცა უკეთესი მოსაჯალია და მეტი საკვები
 ეკულება. არც დიდ მანძილს და არც მდინარეებზე განსვლას
 თრითინა არ უფრთხის, რადგან სირბილიც მარდი იცის და
 ცურვაც საუცხოო. მარტში თრითინა კვიდება ოჯახობას.
 ოთხი კვირის განმავლობაში თრითინა დაჭურის ხოლმე 4
 —7 ბრმა, ტიტველ ღლაზს, რომელნიც, მოიზრდებიან თუ
 არა, დედ-მამას შორდებიან და დამოუკიდებელ ცხოვრებას
 იწყებენ.

ივნისში კვლავ ადგება თრითინა გამრავლების კზას და
 ამ თაობას უერთებს ჰირველს.

შეერთებული ორი თაობა ირჩევს ტყის რომელსაჲმე კუთ-
 ხეს და იჩენს მოსახლეობას. ფიჭვნარის, ნაძვნარის და მუ-
 ხნარის ფულურო საუკეთესო თავშესაფარია თრითინასათვის.
 თუ არა და მისი სავანეა ვვაგ-უორნის ბუდე, ან ორ შტოს
 ძირში მის მიერ ახლად გაშენებული ბუდე.

ვისაც თრითინას მოძინაურება უნდა, უთუოდ ღლაზა
 უნდა დაიჭიროს. თუ მუძუ-მწოვარაა, რქეში ამოვლებულ თუ-

თრი ჰურით გაზარდოს, და ისე შეეხვევა თავის გამზრდელს, როგორც სხვა შინაური ცხოველი.

თრითინა ფრიად სუფთა ცხოველია. როგორც თავისას; აგრეთვე შეიღებინს სიბინძურეს იგი არასოდეს გაატარებს ბუდეში, რომელიც მუდამ წმინდად და სუფთადა აქვს შენახული.

სახლში თუ მანოვარი კატა გეავთ, იგი არ სიამოვნებით აწოვებს თავის მუხუს ზატარა თრითინას და ისე გამოზრდის, როგორც თავის კნუტს.

ივანე ელიაშვილი.

მეკვლევი ბერიკა.

გამოვიდა შინდვრად მეკვლევი ბერიკა; დაიწყო ბერი-
 კაცმა სახელოს ქნევა და ფრინველების ქვეყნად გამოძვება.
 თვითეულ ფრინველს ოთხი მხარი აქვს, თითო მხარში—
 შვიდი ფრთა, თვითეული ფრთა ერთი მხრით ნათელია, მე-
 ორე მხრით—ბნელი, და თვითეულ ფრინველს თავისი გან-
 საკუთრებული სახელი ჰქვია.

გაიქნია მეკვლევა ბერიკამ, და გამოფრინდა ზედიზედ
 სამი ფრინველი: ზირველ ფრინველს ერქვა—დეკემბერი,
 მეორეს—იანვარი, მესამეს—თებერვალი. დედამიწას სი-
 ცივემა და უინვამ დაჰბერა. გაიუინა მიწაზე მდინარეები. დე-
 დედამიწა თოვლით დაიფარა. ადამიანები ამბობენ: სამთა-
 რი დადგაო.

გაიქნია მეკვლევა ბერიკამ მეორედ—გამოფრინდა ზე-

დისედ სამი ახალი ფრინველი: ჰირველ ფრინველს ვრქვა — მარტი, მეორეს — აპრილი, მესამეს — მაისი. დედამიწას სითბომ დაჰბერა. თოვლი დადნა. მდინარეებმა ჩქრიალით ჩაიარა. ტუეები, მინდვრები და ველები საამუროდ ამწვანდა. ადამიანები ამბობენ: გასაფხული დადგაო.

გაიქნია მეკლესემა ბერიკამ მესამეჯერ — და გამოფრინდა ერთი მეორის შემდეგ სამი ახალი ფრინველი: ერთს ვრქვა ივნისი, მეორეს — ივლისი, მესამეს — აგვისტო. დაცხა. მინდვრებსა, ბოსტნებსა და ბაღებში ვეულაფური მწიფდებოდა. ბალახი მოსთიბეს. ჰურისა და ჭვავის მკა დაიწვეს. ადამიანები ამბობდნენ: ზაფხული დადგაო.

მკოთხეჯერაც გაიქნია მეკლესემა ბერიკამ და ზედიზედ გამოფრინდა ქვეყნად სამი სხვა ახალი ფრინველი: სექტემბერი, ოქტომბერი და ნოემბერი. აცივდა, წვიმამ მოუსძირა, ქვეყანას ნისლი მოეფინა და მზე აღარ ჩანს. ხეებიდან ფოთლები ცვივა. ადამიანებმა უნა-ბოსტნებიდან მოსავალი მოიწიეს და საზამთროდ მოიძარაკეს. ადამიანები ამბობდნენ: შემოდგომა დადგაო.

და ასე მუდამ ქვეყანაზე ცივ ზამთარს შვენიერი გასაფხული მოსდევს, გასაფხულს — ცხელი ზაფხული, ზაფხულს — წვიმიანი შემოდგომა, სოლო შემოდგომას — ზამთარი.

კოწო და კუწო

სოფ. შ. მღვიმელისა.

მუს. თ. შავერზაშვილისა.

Canto. *Allegretto (მზიარულად).*

Piano. *Allegretto.*

კოწო კუწოს გაღასდა ზა
არც დაწვა არც დაიძინა

გა-ა-ხილე კუწოთელი ვა თო შიბხა გენაცვა-ლე როგორა გყავს დედოფალი?
აღარც თუ მუშობას ვენა აქიკვიცა მუხცხალივით მოიქარვა ჭირფა ენა

meno mosso (წყნარად).

ქა-ღ-რა-ღა როგორა მყავს ი-კითხე ზა კი-დევ-გა-ნა
ა-ი-ეს-ლაც-ზე-ზე-რის გვიპატივქმს უც-ნობ-ძმა-სა

meno mosso

1. წუხელ სანამ არ ისწავლა წუცას სკოლის ა.ნა.ბა.ნა
 შთაწინდა შიწებოლის სწერის

2. ბა.წა.წი.ნა ბი.ძი.ნა. სა.

rit.

გამოცანები:

- 1) თეთრმა სუფრამ მთელი ქვეყანა დაჭყარა.
- 2) ერთი ახსნამს, მეორე სუამს, მესამე იზრდება.
- 3) რკალივით მოღუნული, საფხულში მინდვრად არის, ზამთარში კი კაკვსება დაკიდული.
- 4) ხშირად მნ:ტრობენ, გულით შელიან, როცა მოვალ კი იმალებიან.

შ ა რ ა ლ ა

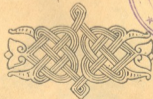
(წარმოდგენილია ნიორაძის მიერ)

ერთი—ვაჭრობაში მოხვევს,

მეორე—ზამთრის ხილია,

ერთად—კბილი დაჭკლები

ვედარ გასტყენს თხილია.

სახალხო განათლების კომისარიატის სოციალურ აღზრდის მთავარმ-
 მართველობის სალიტერატურო სამხატვრო სექციის ხელმძღვანელო-
 ბით გამოცემულ საყმაწვილო წიგნების სია.

	ფასი
1—2. „ნაკადული“ 1921 წ. № № 1, 2, 3, 4, 5 თითო წიგნი 30.000	150.000 3.
6—7. „ნაკადული“ 1922 წ. № № 1—2, 3—4	60.000 „
8. „ჯეჯილი“ 1921 წ. № 1	40.000 „
9. „ჯეჯილი“ 1922 წ. № 1—2—3	40.000 „
10. „ნორჩი ძალა“, —კრებული	30.000 „
11. „სამი აშპაგი“, — შოო მღვიმელისა	30.000 „
12. „კოკროქინა“, —დ. ღონღუაძი	20.000 „
13. „ბელა ბეკვა“	20.000 „
14. „წემოდგომა“, —ფერად სურათებიანი წიგნი	150.000 „
15. „დღედაბერი, ტურა და შელია კული გძელია“ ფე- რად სურათებიანი წიგნი	120.000 „
16. „ბავშვებს“, —გ. ქუჩიშვილისა	40.000 „
17. „ტყის ზღაპარი“, —მაკინ სიმბირიაკისა თარგმანი ლ. იმნაძისა	45.000 „
18. „ტყის სურათები“, — შოო მღვიმელისა	70.000 „
19. „ქიანქველას საოცარი თავგადასავალი“	85.000 „
20. „თავისუფალ ბავშვთა სიწმერები“	10.000 „
21. „ქართული მოძრაევი თამაშობანი“ შედგენილი მერკვილაძის მიერ	120.000 „
22. „ტროადის ომი“, —ალ. მიქაბერიძისა	200.000 „
23. „იგავ-არაკნი“, —ალ. მირიანაშვილისა	85.000 „
24. „საბავშვო პიესათა კრებული“	120.000 „
25. „ივანე სულელი“, — ზღაპარი. ლ. ტოლსტოისა თარგმანი ი. ნ—ისა	40.000 „
26. „ლურჯი ფრინველი“	180.000 „

26/467

1923 წ.

მიიღება ხელის მოწერა საქმეწვილო დასურათებულ
ქურნალებზე:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ მე-XIX წ.

გამოდის ეოველთვიურად.

მოზრდილთათვის „ჭიჭილი“ მე-XXXIV წ.

გამოდის ორ თვეში ერთხელ.

ქურნალი გამოდის განათლების სახელსო კომისარიატის
სოციალურ აღზრდის მთავარმმართველობის სალიტერატუ-
რო სამსახურსო სექციის სეკმელვანელობით.

ხელის მოწერა მიიღება თვიურად.

ცალკე „ნაკადული“ 15 კ.

„ჭიჭილი“ 25 კ.

ქალაქ გარედ ვაგზაენა ხელის მოწერის ხარჯზე.

მისამართი: თბილისი, ლორისმელიქოვის ქუჩა, № 5, განათლების სა-
ხელსო კომისარიატი, „ნაკადულისა“ და „ჭიჭილის“ რედაქცია.
რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.